

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST' A
luni
25 sept.
(7 optom.)

Ese totu a opt'a di
Pretulu pentru Austria
pe Jul. Dec. 4 fl. —
Pentru Romania
pe Jul. — Dec. unu galbent.

Nr.
38.

Cancelari'a redactiunei
Strat'a morarilor Nr. 10.
unde sunt a se adresa manuscrisitele si banii
de prenumeratiune.

Anulu
III
1867.

At. M. MARIENESCU. Library Cluj

Poesi'a populara este unu tesauru mare pentru ori si care natiune. Acést'a e sorgintele din care isvorece frumosulu fluviu alu beletristicii; acést'a e piedestalulu, pe care se póte asiediá maréti'a statua a poesi'i specifice natiunale. Noi romanii posedemu acestu tesauru; lu-avemu in o abundanti'a si frumsetie, cu care putine natiuni se potu laudá.

Lumea literaria culta de multu cunosce poesi'a nóstra populara. de multu admira frumsetile ei, — numai noi n'amu cunoscut'o multu tempu, numai noi nu sciuramu ce tesauru avemu in sinulu nostru. Natiunile mai inaintate au tradusu doinele, horele si baladele poporului romanu in limbele lor. si noi n'avuramu inca

neci macaru o colectiune din aceste originale si geniale creatiuni poetice.

Dar in fine celu mai mare poetu romanu Vasiliu Alesandri suprinse natiunea cu unu donu fórté pretiosu. i dede o comóra necunoscuta pan' acuma, publicandu o colectiune din cele mai frumóse margaritare ale poesi'i populare. Mai tardiu atátu dincolo, câtu si dincóec de Carpati s'au gasitu si altii, carii urmara esemplulu frumosu, si scósera din intunerecu la lumina câte-va floricele pré interesante din marea si stralucit'a cununa a poesi'i populare.

Barbatulu alu carai portretu lu-publi-
cámu in nrulu presinte, e acélla, carele dupa
marele Alesandri are mai multe merite intru

At. M. MARIENESCU.

adunarea poezilor noastre populare. Dinsulu a continuatu opulu inceputu cu o diligintia rara si cu unu devotamentu zelosu. Pana ce Alesandri a urmatu a publicá poezia populara de dincolo de Carpati, Marienescu insufletitu de o idea bine nimerita, incepù sê adune si sê tiparésca poezia poporului romanu de dincoace de Carpati. Acést'a colectiune i-a procuratu unu nume, unu locu in istoria literaturii noastre; suntemu dara convinsi, cá cetitorii nostri voru primí cu placere câte-va date biografice despre acestu literatu atátu de diliginte.

Atanasiu Marianu Marienescu e nascutu in 20 martiu 1830 la Lipov'a, in comitatulu Timisiórei, din parinti cetatieni, carii inca traiescu. Finindu in Lipov'a scólele romane la an. 1842 intrá în gimnasiulu Minoritiloru din Aradu si aci in 1848 absolvá cl. VI. Cu intrevinerea revolutiunii pausá unu anu si apoi continuá clas'a a VII. in Timisiór'a, éra a VIII. in Pest'a. Resolvandu-se pentru studiarea drepturiloru, trei ani ascultá la universitatea din Pest'a, si alu patrule lu-absolvá in 1856 la cea din Vien'a. Atunce — dupa ce facù si cele dóue examene, adeca celu juridicu de statu si celu administrativu — depuse doctoratululu in drepturi, ér in maiu 1862 facù ambele censure advocatiale.

Dinsulu inea fiindu studinte érá cunoscutu ca unu june alu carui sinu palpitá de iubirea natiunii sale, éra mai tardú totu lu-iubiau ca pe unu luptatoriu zelosu pentru principiile natiunale, de aceea in 1861 partid'a natiunala din Lipov'a lu-si candidá de deputatu la dieta. Inse din cause binecunoscute, alegerea nu succese. Numai decátu dupa acést'a intemplanse Marienescu ocupá in comitatulu Carasiului postulu de vice-notariu, ér in anulu venitoriu fu denumitu asesoru, si ca atare figurédia si astadi, fiindu realesu cu ocasiunea restauratiunii comitatense din anulu acest'a. In anulu 1865 s'a casatoritu cu domnisiór'a Ana Brote din Sabíu, cu care traesce o viétia fericita. Ca diregatoriu, zelulu, diliginti'a si constantia lui i-au castigatu o reputatiune frumósa.

Vointia nostra inse e deosebi a trage atentiunea cetitoriloru nostri a supra activitatii literarie a lui Marienescu. Cea d'antáia incercare poetica a sa „Mil'a pacei“ a esútu la anulu 1848 in „Amiculu Poporului,“ dupa acést'a a mai publicatu si alte incercári. Acestu inceputu debilu inse a fostu prevestitoriu pentru o diligintia rara literaria, — si aceia carii lu-cunoscuremu mai tardú, i-amu fi doritu sê se póta oepá in viétia sa numai de literatura. Pana

acuma dinsulu a tiparitu urmatóarele opuri : 1, „Invetiatoriulu si poporulu,“ in cartea acésta aréta, cum póte fi unu poporu avutu si cultu; 2, „Istoria romana natiunala,“ acést'a tractéza numai pana la caderea regatului bulgaro-romanu 1389. Ambele aceste opuri sunt de mare folosu; 3, „Petru Raresiu“ principele Moldaviei, novela istorica. 4, „Poesia populara“ dóue brosiure de balade si un'a de colinde. Redactiunile foiloru romane potu fi inea martore despre atâte corespundintie si articoli in caus'a natiunala si literaria. De si se vede, cá ocupatiunile carierei diregatoresci lu-retienu multu de la activitatea literaria, totusi se ocupa si adi de literatura, si deosebi de poezia populara romana, incátu are materialu de 60—70 de cole tiparite. A mai lucratu multu tempu la etnografi'a si topografi'a Daciei Traiane si Aureliane cu mapa, — si la o tragedía in viersuri „Resipirea Sarmisegetusei“ si sperámu cá se va nisui a le si incheiá, la ce i dorimu sanetate si viétia fericita!

NALUCA IN VISU.

Ce vedu? mi-pare dóra? ce vedu, sê credu eu óre?
Naluca monstruósa! ametu de fatia ta!

Ce vini? ce vrei aice? vederea ta m'omóre,
Ah! mergi, si dá-mi odihna, te rogu nu te-arétá!

Ce-ascundi sub velulu negru figura monstruósa?!
Tu sparii animi blande si lumea o gonesci!
Tu fintia din tartare, tu umbra furiósa,
Intórce-ti fatia-urita, cá tare me 'ngrozesci!

Pasiesce inderetru! napoi! ce vrei cu mine?
Voiesci tu resbunare? s'ucidi ca inimicu?!
Sê stai pe locu departe, de-ti mai voiesci tu bine,
Séu dieu, intr'o clipita, te facu intr' unu nimicu.

Ah! te cunoscú acuma! eu ti-am adusu cununa
Ti-am pusú in giuru-ti angeri, ti-am datu unu tronu
cerescu,

Si tu-mi díceai atuncea: Ti-oiu fi amanta buna,
Dar' peste-o óra scurta, ai dísu: Nu te iubescu!

Rentorci si plangi acuma, — desiérta umilintia!
Nu potú, nu vreu iubire, ci mergi, nu ti-oiu iertá,
Ti spunu cá nu potú face, cá-ci tu, cu necredintia
Mi-ai stinsu viétia dulce, ce asié me farmecá!

Ah! mergi si ambla lumea, neci ceriulu sê te ierte,
Si elu ti-pedepeasca perfidulu juramentu!
Blastemulu meu sê-ti urme prin codri si desierte,
Si eculu sê dé veste, cá plangi l'alu meu mormentu!

Pest'a 20. januariu 1857.

At. M. Marienescu.

BLANC'A.

Novela originala.

(Urmare.)

O dî, de carea si-acum si aduce a minte romanulu adevratu cu multiamita catra tronulu domnediescu; o dî, in carea fiii desceptati ai natiunii au desceptatu prin cuventârile cele infocate ale loru, poporulu intregu, pentru ca se sfarime catenele, ce le-au portatu pe nedreptu; atunci si-a redicatu unu poporu din sange stralucitu vócea cutremurátore pentru libertatea natiunala!

Servitiulu divinu se finî, si poporulu se asiediã pe unu campu, carele de atunce pórtã numele „campulu libertãtii.“ O seriosetate mare si démna de recunoscintia dómniã intre poporu; câ-ci toti au sciutu apretiniu importantia obiectului despre carele erã sê fia vorba.

Oratorii se suira unulu dupa altulu pe o pétra ce jacea inantea bisericei. Toti au vorbitu despre intarirea credintiei câtra tronul si despre prochiãmarea libertãtii natiunale!

Amendóue s'au intemplatu!

Cine s'aru fi retrasu de a luã parte la o adunare atãtu de importanta? Dóra Sandru si Blanc'a s'au potutu retiené? Ba nu! Ei au venitu de departe, ca sê fia marturi oculari la prochiãmarea invierii natiunale; — acolo erau ei intre poporu saltandu de bucuria, vediendu atãtia ómeni bravi si energiosi.

— Dómne frumosu vorbesce barbatulu acel'a, frumosu si adevratu. Cauta, cum stralucesce faci'a lui in foculu iubirei. Elu vorbesce chiaru din anima. Me tienu falósa, câ am potutu vedé asié omu bravu si credintiosu câtra natiunea sa. Cine e acel'a Sandre?“

— Elu e vestitulu Barnutiul, vedi-lu cum vorbesce de infocatu! Acest'a-e lumin'a nóstra!

— Fericitu esti tu Sandre! Tu i cunosci pe toti, pe toti i iubesci. Daru ei inca te iubescu; asié-mi pareã de bine candu veniau la tine si-ti stringeau man'a; atunci priviamu cu fala in tóte partile, cu tóte câsecurã câte o lacrima de fericire in ochii mei. Mi veniã sê spunu tuturorulu-a, câ tu romanulu celu mare, esti iubitu-lu meu.

— Tu vorbesci totu despre mine; dar despre tine nemic'a. Si eu dîcu, câ sum fericitu; câ-ci toti me numescu fericitu, candu te vedu pe tine scumpa porumbióra! Toti me intréba: „Unde ai datu de fét'a acea mandra ca si-o dîna?“ Si eu aretu atunce falnicu câtra muntii nostri, spunendu-li, câ esti romanca in trupu si in sufletu. — Dómne! mi pare câ crescu, candu audu laudele amirátore despre tine; nu potu

multiamí in destulu ceriului pentru fericirea, ce me faci a gustá, prin iubirea si credintia ta. Asié dara, câ tu me vei iubí ferbinte si adevratu?

— O Dómne, apoi te mai indoiesci inca, nu scii tu, câ tu esti o parte a sufletului meu, carea e nedespartita in veci. Te iubescu Sandre, mai multu decãtu pre mine in sa-mi.

Tacerea pana atunci muta de o data deveni intrerupta prin unu „sê traiésca!“ intreitu, dupa care urmã versulu melodiosu. „Descéptate Romane.“ Mare sensatiune a facutu cantarea acést'a! Atunci deveni si ea poporala in tiéra, fiindu straplantata in animele ómeniloru, carii au luat parte la adunarea acést'a purure amintita. Poteai sê vedi cum se scurgu lacrimel in ochii fulgeratori si cum se invescea faci'a doiosa a romaniloru in foculu entusiasmului celu mai mare!

Toti au mersu la adunare cu o seriosetate adanca si toti au venitu de acolo érase cu seriosetate si mai adanca si intariti in credintia si in propusulu de a scapá natiunea din starea-i ticálósa; au adusu cu sine si suveniru mangaióse, suveniru, carii sê-i intarésca in ór'a ispitei.

Seriosu si mangaiati s'au rentorsu si junii nostri; Sandru s'a mai intaritu si mai tare in propusulu sêu de a pune pe altariulu natiunei totu, si ce a avutu mai scumpu pe lume, a pierde chiaru si pe inbit'a sa; dar' Blanc'a inca si-a propusu a se despoiã de placerile incantátore a le casatoriei pana la unu tempu fericé.

Asié au remasu ei totu ca incredintiati.

* * *

Adunarea din Blasiu a statoritu cu totulu contrastulu in carele au devenitu dóne elemente puternice ale patriei nefericite. Unulu erã mai puternicu, de si erã mai micu; pentru câ poterea si dispunerea despre lucrurile tiere erã in man'a lui, pe langa acea incuragiatu de favórea impregiurãriloru elementului omogenu din tiér'a vecina; — ér' celalaltu erã tare numai in credintia si in propusu. La ce sê mai vorbescu despre intemplantarea acést'a? La ce sê revocu dîlele martiale in memori'a cetitoriloru? Nu e nici o lipsa; câ-ci ele sunt inca in memoria própeta si urmãrile loru se vedu si acuma.

Caus'a a devenitu la arme! Arme intre concetatienu! Si amendóue partidele numiãu santa tendintia!

(Va urmã.)

Iosifu Luncau.

O privire fugitivă preste literatur'a română, si lips'a unei istorii critice a literaturii române.*)

I.

În fața adunării generale a unei Asociațiuni, ca a noastră, carea și-are marele scopu, de a răspândi cultur'a, și a născuți literatur'a poporului român, mi aduc a minte de cuvintele, ce le inspirase marelui *Cichindeal*, înainte cu vre 53 ani într' unu locu alu fabulelor sale, amorea și zelulu seu naționalu: „*Mintea! marita natia românească mintea! cându te vei lumina cu învățăturile mai alăsa natia pe pământu nu va fi înaintea ta!*”

Pré bine, pré frumosu! Neci odata o țiera, neci odata unu poporu nu a fostu, și nu va fi mare, decâtu nu a cultivatu artile, decâtu nu și-a avutu literatur'a sa națională.

Ferice dar de acelu poporu, la care s'au dezvoltatu și se nutrescu trebuințele întielesuale; acelu va deveni, trebuie să devina mare; acelu are dreptu la viața, la rola istorică; are dreptu la laurul nevescământu alu nemuririi. Ferice de acelu poporu, carele are *Shakespearei* și *Corneilli*, *Schilleri* și *Petrarci*, carii și atunci, cându trupurile loru putredă de multu în sinulu gerosu alu mormentulu, vestescu cu limba neperitoare marirea națiunii loru; carii și atunci, cându însă și națiunea loru și-termină rola activă pe scen'a lumii, — o perență în operele loru nemuritoare!

Dupa atâte secole, ne închinăm cu reverența și adă suvenirii vechilor români; nu pentru că au gubernatu lumea depe 7 coline, ci pentru că au avutu *Orati* și *Ciceroni*. Încununăm cu nimbul gloriei pre anticii elini; nu pentru că au știutu reportă triumfuri pe campulu luptelor sângeroase, ci pentru că au creatu și cultivatu științele și artea, și au redicatu monuminte eterne geniului!

Si decâtu acest'a e asié; apoi Dloru! e chiaru la locu întrebării; cum stămu ore noi cu științele, cum stămu cu literatur'a națională?! Ore aceea vită, ce pórta cu mundria numele de „*romanu*,” vită latină, plantată de Provedința ca

*) Acestu discursu pré frumosu și multu interesant s'a rostitu prin autoru la adunarea Asociațiunii trans. la Clusiu. Ni pare bine, că stim. nostru amicu — la rogarea noastră — ne-a onoratu pe noi cu publicarea lui, cu atâtu mai vertosu, că-și la adunarea gen. cându veni ordinea la rostirea acestui discursu, tempulu fiindu cam înaintatu, dinsulu fu silitu a lasă afara mai multe pasagiuri interesante; cetitorii nostri înse aice voru avé înaintea ochiloru întregulu discursu.

Red.

o insulă în mediloculu oceanului elementelor străine, are ea dreptu, are ea titlu, a cuprinde locu la măs'a popórelor mari? are ea dreptu, a speră viața și rola istorică; are ea titlu, a pretinde parte din nemurire?!

Răspundu Dloru: da!

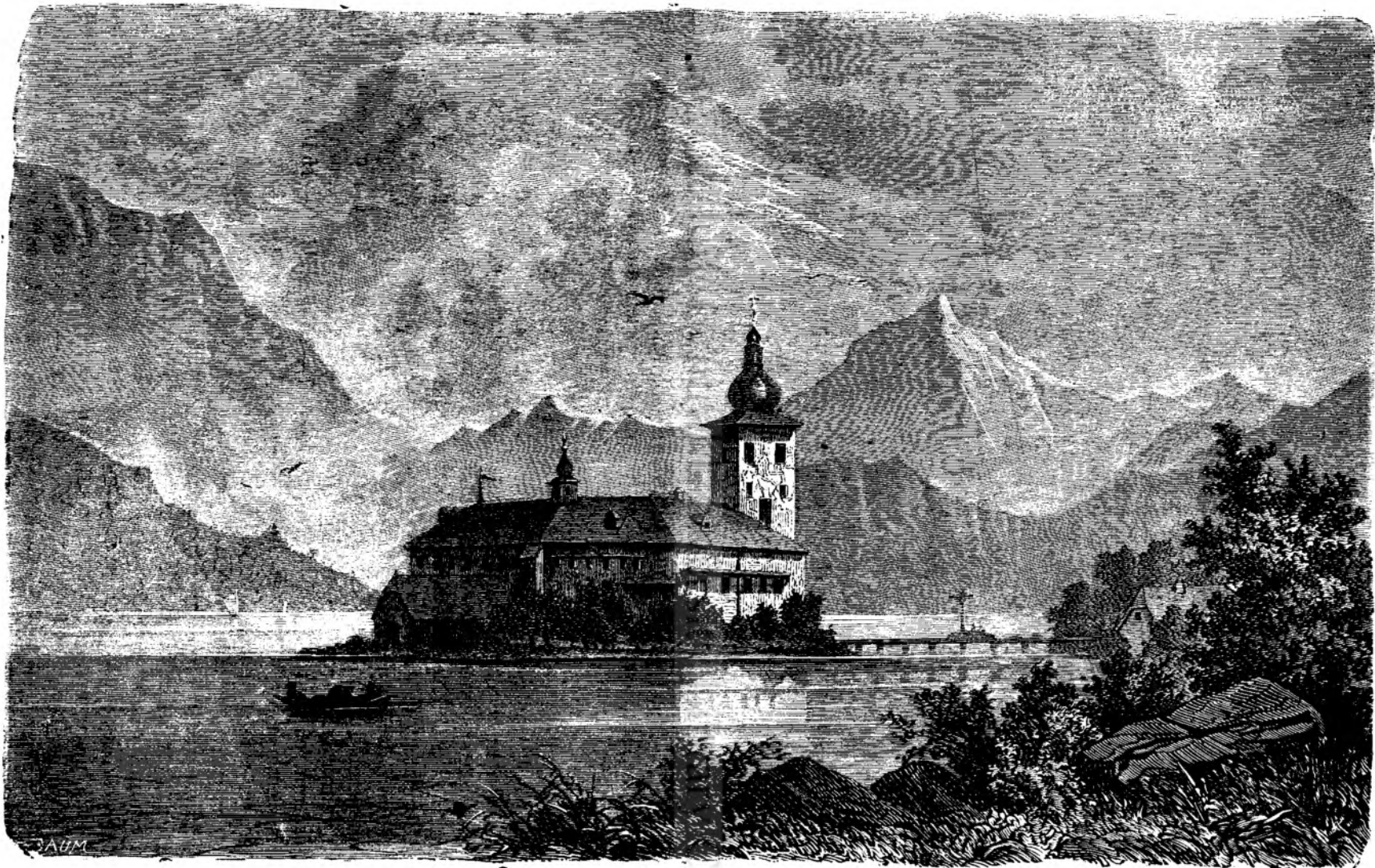
Numerósele noastre organe de publicitate, cari răspandescu lumin'a în toate partile locuite de români; multele produpturi literare, ce le vedemu aparendu unulu după altulu în toate ramurile științelor; instituturile noastre de cultură, cari se redică superbe pe locurile mai înainte desierate; cele trei Asociațiuni ale noastre cu sororile loru din Români'a cari pórta înainte flamur'a civilizațiunii; societatea literară din București, carea după despartire de secole, intru-nă pentru prim'a óra toate ramurile națiunii române pe langa altariulu culturii naționale; — au nu vestescu aceste mai potinte decâtu ori-ce cuvinte elocinți, că națiunea, carea făcea să falăfaia odinioara triumfatoriu stendardulu de luptă la *Valea-Alba* și *Catugăreni*, astăzi se închină și ea ideelor epocii noue, și șierfescu științelor!

Ei Dloru! dar panace ajunse ide'a la triumfu, până ce se încăldăra toate animele, și se luminara toate mintile române de radicele noue ale sórelui; până atunci vai! câte frunți s'au scaldatu în valuri de sudori; și câte brație au cădiutu oboșite sub sarcin'a operei grele!

Că-și romanulu, de și tractatu cu asprime de sórte, de și trebuia să vegheze vécuri întregu cu fruntea sangerandă și cu palosiulu în mână la horatele țierei sale. ca să și apere moș'a, ca să-și scape esistența politică națională, totuși langa *Mihaii*, *Stefanii* și *Buzescii*, eroii luptelor, mai avea încă și *Costinesci*, *Cantemiri*, și *Dositei*, carii prin lucrările loru literare întretineau suvenirile strabune, și perenau națiunea iubită. Asié e, cându naționalitatea română pareă pierdută în lupte cu dusmanii, ea renascu în literatură!

II.

Dati-mi voia Dloru! a aruncă o privire preste latulu campu, ce se numescu *literatură română*! Nu mi e scopulu a face pe acestu campu o excursiune lungă, ostentătoare; că-și nu me ierta neci tempulu, de care dispunu, neci loculu unde me aflu. Voiu numai a îndegeta că prin trecatu la barbatii, carii sudara din tempu în tempu în cultivarea limbii naționale; și si dintre acestia mai vértosu la aceia, carii escelăza mai multu prin antecitatea loru. séu carii contribuira mai multu la înflorirea literaturii, și se înalțara mai susu preste contemporanii sei; la-

Casteluiu Ort langa Salzburg.

sandu de asta data la o parte, séu abié amintindu pre ceialalti, carii cursera pe aceasi cale, cu asemene zelu, dar póte cu mai pucinu sucesu.

Dloru! anim'a romana petrece bucurosu cu suvenirea stramosiloru iubiti. Animele nóstre sunt romane, si sê nu iubesca ele a petrece cu memori'a aceluor bravi, carii au celu mai mare titlu la recunoscinti'a posteritãtii?!

Dar cine ar scé óre enará istori'a aceluor anime infrante, cari aruncate de préd'a flacarei nestinse, ce le rodea, in tempuri critece, candu totulu pareá amortiéla, si-au sierfitu dî si nópte, si-au sierfitu sanetate si odichna intru cultivarea limbei, intru invetiarea si luminarea natiunii?!

Deschideti-ve morminte intunecóse! lasati, sê ésa inca odata la viétia acei bravi, carii ne-au datu primele carti romane, carii au pusu fundamentulu la maretíulu edificiu natiunalu; ca sê ne desfetãmu in trasurele loru nobile, ca sê le schimbãmu cu flori nóue cununele vescedîte, ce adórna fruntile loru maretie.

Ci déca viersu-mi debilu nu strabate in aduncimca morminteluor; nu ve fia greu, nu ve fia frica Dloru! a vení insii-ve cu mine, si a cautá pucinu in giuru in lumea mortiloru, in marele cimetériu, unde jace cenusi'a recita a anteluptatoriloru literaturéi natiunale.

Veniti, nu ve fia greu! Acolo jacu iubiti nostri. Veniti, nu ve fia frica! Ei dormu somnulu eternu; nu-i voru conturbá, nu-i voru desceptá neci sióptele, neci suspinele nóstre.

Dar ah! ce locu e acest'a?! Voiam sê ve conducu Dloru! la loculu glorieluor nóstre; acceptãm, sê ve aretu maretiele monuminte, cari le eterniséza numele, si vestescu posteritãtii meritele loru neuitate. Si éta! cá nu dãmu decãtu de nesce glie, formate din cenusi'a animeluor infrante: nu dãmu, decãtu de nesce crucilitie simple, cadiute si ele sub poterea nimicítóre a tempului. Nu ve mirati! ve rogu. Chiaru de pe acést'a i cunóscemu, cá sunt bravii nostri. Pre ómenii mari, si destinsu pre lucratoriá literaturéi mai acca-si sórte i ascépta la tóte popórele. Unu *Camoéns*. unu *Moreau*. unu *Gilbert*, sunt o trista adevérintia a cuvinteluor mele. Si lucratoriá spiretului secerara si la noi mai multa meseria, decãtu cunune. *Costimu* móre sub palosíulu calãului; *Scaviu* se invenina desperatu de traiu; si ceialalti moru mai toti necunoscuti, uitati, de multe ori persecvati.

„Trista respãtíre celoru cari sierfesecu
Viétia si odichn'a gintii, ce iubesecu.“

Dar in lips'a monuminteluor maretie, fia-care crucilitia de pe mormintele loru, ne aduce

a minte cáte o istoria; fia-care glia vorbesce de gloria.

III.

Ci sê lasãmu la o parte lamentãrile tardê; sê priyimu in giuru!

Éta ici mormentulu betranului *Hurulu*. Cine a fostu acelu *Hurulu*?! voru intrebá multi dintre on. mei ascultatori. *Hurulu* a fostu cancelariulu lui *Dragosiu*, domnului Moldovei, carele a scrisu in sec. 14. o cronica, ca sê arete evenimintele si modulu, cum se potù tiené si cum se luptá tíer'a in contra gintiloru, carii o inundara, dupa ce se rupse de catra Rom'a cea tare. Elu a scrisu latinesce, dar cu anima, cu sentieminte romane. Vení apoi *Petru Clanau*, secretariulu lui *Stefanu* celu mare, carele — cum insémna insu-si la calcãíulu acelei cronice — l'a scosu acelu isvodu de pe latinia, si l'a scriptu cu man'a sa in tãrgu Vasluiu, la 13 apr. 1495.

Hurulu este acela de la carele datéza literatur'a nóstra in intielesu mai strinsu.

Dar cum! veti intrebá póte cu mirare, si nu fãra cuventu; cum! sê nu fia cultivatu romanii si mai nainte literere?! Musele sê nu fia aflatu óre intre romani adoratori inainte de *Hurulu*?!

Dloru! ve marturisescu, eram pregãtitu la acést'a reflesiune. Da! romanii au cultivatu literere, si musele au avutu inchinatorii sei pe pamentulu romanu si inainte de *Hurulu*. Insu-si *Hurulu* adevéresce in intruducerea cronice sale, cá o scrise ace'a asiá, cum o aflã serisa din díle betrane de *Arbure*, ducele campestru. *Gregoriu Urechia* marele cronicariu din capetulu sec. 16. serie in precuventarea sa la viétia domniloru Moldovei, cá „nu numai isvodele nóstre, ci si cartile straine am cercatu, ca se potemu aflá adevérule.“ Cari isvode, adeca isvodele moldo-romane, scrise pe scurtu, insemnau cele inãmplate de la inceputu, pana la domni'a lui *Petru Raresiu* (1527—1538 si 1540—1546) si s'au stinsu, — díce *Urechia* — cá de aici inainte nu au mai scrisu nimene.“

Asié dara romanii au avutu scriitoriá sei si inainte de *Hurulu*, carii au scrisu unii póte latinesce ca *Hurulu*, éra altii romanesce ca *Urechia*, insemnandu faptele natiunii, pentru de a lasá eredíre posteritãtii. Cá-ci unde sunt eroi, unde sunt fapte eroice, — si aceste la noi nu au lipsitu, — acolo trebue se fia si barbati, carii sê le eternizeze! Ce mirare inse, déca in midiloculu lupteluor continue, romanii nu potura cugetá la pastrarea aceluor documinte pretíose, si astfelu cadiura si ele viciu nemicirii, ca multe

alte reminiscențe ale gloriei noastre strabune. Chiaru operele scriitorilor nostri din sec. 16—18 au nu jacura ele necunoscute, uitate în pulbera bibliotecelor, pana eri alalta eri, candu prin fatigie si scrutările unoru bravi ai nostri devenira érași avcrea, proprietatea publica a natiunii?!

Langa *Hurulu* jacu osele lui *Luc'a Stroici*, numitu de comunu „*Lupulu*,” parintelui filologiei latine-romane, cum lu numesce neobositulu nostru *Hajdeu*. Barbatu nascutu cam pe la 1533—34 din familia inalta aristocratica, adaptu din teneretie la isvorulu sciintieloru, portà sub siesa domni ai Moldovei onorificulu postu de mare logofetu. Ne-a remasu de la dinsulu „*Oratiunea Dlui*” (*Tatalu nostru*) scrisa cu litere latine si purificata de barbarisme, care o descoperi mai anu amintitulu si nefatigabilulu nostru literatu *Hajdeu* intr'o carte polona din finea sec. 16. intitulata : „*Corpulu legiloru polone, adunate de Stanislau Sarnicki*” in Cracovia, 1597. Facundu adeca *Luca Stroici*, cunoscintia cu acestu enciclopedistu polonu, si dorindu a-i dá o idea despre originca limbei nóstre, i impartasi rogatiunea *Dlui* in limb'a romana, scrisa cu vechiele litere romane, si corésa in cuvintele, cari i se pareau straine. Celu mai vechiu monumentu alu purismului limbei nóstre, si alu scrierii ei cu litere romane; insemnatu atátu in *privinti'a ortografiei*, carea si-o formà elu insusi pe basa etimologica cu adunca petrundere in firea limbei romane, si carea pestrece in deplinatatea sa multe pretinse sisteme ortografice de astadi, p. e. elu scrie *ceriu, se fie voia ta*, etc. câtu si in *privinti'a stilului*; câ-ci aflamu in dinsulu, si in dinsulu mai antâiu nesuinti'a nobile, de a sterge din limb'a romana elemintele straine, vêrite in ea prin usulu liturgicu alu limbei slavice. Asié cetimu in dinsulu : *panz, ispila, mantuesce* etc. in locu de *pita, napaste, isbavesce*, — cuvinte ce le aflamu inca in rogatiunile dominicali contemporane.

(Va urmá.)

Justinu Popfii.

SUVENIRI DE CALETORIA.

VIII.

(Espusetiunea in generalu, — intreprindere temeraria, — palatiulu, — momentulu antâiu, — galeriile, — unu tunu colosalu, — de-a supra palatiului, — érași galeriile, — la prandiu.)

Numai dupa ce vediuramu espusetiunea romana, plecaramu a cercetá intrég'a espusetiune in totalitatea ei grandioasa.

Ochii nostri inuimiti anotau in o placere

spirituala; anim'a nóstra incantata batea de o bucuria ceréscă; spiritulu nostru sborá prin regiuni frumóse; éra mintea nóstra imbracă vestimentulu adorării spre a se inclina cu pietate si admiratiune geniului omenescu, care a fostu in stare a produce aceste comóre.

Si in momentulu acest'a, candu dorinti'a mi-dâ pén'a in mana ca sé scriu macaru câte-va orduri despre acestu templu alu culturei si civilizatiunii, simtiu câ intreprinderea mea este multu mai temeraria decâtu aceleia, carele cu o mana nedibacia si cu o cerusa simpla s'ar apucá a decopiá cutare tablou pomposu creatu de majestosulu penelu a lui Rubens.

Sunt mominte in viéti'a omului, candu impresorati de o bucuria séu dorere extraordinaria, stámu inmarmuriti. Mintea ni se intuneca, anim'a nóstra e plina de emotiuni domneicesci; amu avé sé spunemu multe, sé totu vorbimu, sé comunicámu bucuria séu intristarea nóstra si alto'a, — dar limb'a ni denéga servitiulu seu, si nu suntemu in stare a rosti nici unu cuventu. Precum bucuria si intristarea mare amutiescu grainulu: asié si vederea obiecteloru grandiose ne cuceresce tota fienti'a, suntemu rapiti, si in esaltatiunea nóstra nu suntemu in stare ca sé le putemu descrie.

Frumósele cetitóre si stimatii cetitori voru avé dara fragedímea d'a me impartesi de indulgenti'a loru la cetirea acestoru notitie fugitive.

Espusetiunea universală presinte din Parisu e cea mai mare între tóte espusetiunile câte s'au tienutu pan' acuma. Cea d'antâia espusetiune universală s'a tienutu in anulu 1851 la Londr'a, unde 13,937 de espunetori au luat parte, localitatea espusetiunei a ocupatu 88,027 de metre, — a dóu'a a fostu in an. 1855 la Parisu, numerulu espunetoriloru s'a urcatu la 28,954, éra localitatea a fostu de 152,052 metre, — a trei'a espusetiune érași a fostu la Londr'a in an. 1862 fiindu 28,653 de espunetori, localitatea a ocupatu 119,994, — si in fine espusetiunea de acuma numera 42,237 de espunetori, ér palatiulu espusetiunii — afara de parcuri — ocupa 417,520 de metre, si impreuna cu parcurile sale se estinde pe unu teritoriu de 642,520 de metre.

Palatiulu are o forma de cercu lunguretiu, ovalu, in midiloculu edificiului ni suride o gradina cu flori frumóse, in lungime numera 490, ér in largime 380 de metre. In câtu privesce frumseti'a arcitectu rala, n'aveti sé ve faceti ilusiuni. E unu colosu simplu, o creatiune titanica. N'are pretensiunea d'a fi unu capu d'opera. La

tóta intemplantarea inse e una edificiu grandiosu, elegantu si comodu.

Spre intrare servescu siesse-spre-diece porti, dintre cari cea principala e „porte d'honneur“ facuta fatîsiu cu istoric'a punte de Iena, pe care renumitul Blücher a voit'a s'o arunce in aeru, si astfelu espusetiunea din partea acést'a se estinde pana 'n tiermurea Seinei. Stradele, cari ne conduc in laintrulu palatiului pórt'a numele acelu tieri pe langa a caroru espusetiuni trecu ele, asié este : strad'a Belgiei, strad'a Rusiei, strad'a Austriei etc.

E petrunditoru momentulu candu intra omulu mai antâiu in „templulu paccii“ de pe campulu Martelui, precum si place francesiloru a numi palatiulu espusetiunci. Aice vedemu adunate tóte câte mintea omenésc'a in tempu de secolu a inventatu, tóte ce natur'a a produsu si artele au perfectiunatu. O îlea filosofica a presiediutu la ordinarea generala a palatiului. In mesur'a in care ne apropiâmu de centru, productele se urea gradualminte de pe treptele materiale spre cele intelectuale. Asié articolii gastronomiei sunt asiediati in o galeria esterióra, ce incungiura totu palatiulu. Urméza in laintru galeria arteloru folositoare, care este a siesse si se numesce galeria lucrului si a masineloru. Acést'a e cea mai inalta cea mai spaciósa in tóta espusetiunea. Aice domnesce necontentitu unu murmur. Mîi si mîi de masîne, mari si mici, colosale si mititele, admirabile si simple, tramise din tóte partile lumii, lucra nencetatu impreuna cu acci multu ómeni câti sunt de lipsa la atâte masîne. Se intielege de sine, câ in despartimentulu acést'a au escelatu mai multu englesii si americanii, cu carii francesii si prusii au emulatu cu succesu multu. Spatiulu si tempulu nu me iérta a serie in specialu despre obiectele espuse in acést'a galeria; de alta parte inse neci nu vreu sê abusediu de paciintia dvóstre, de aceea vomu trece mai departe.

— Dar éca ce se intempla coló? S'a adunatu o multîme de ómeni si se uita la ceva, — mi-dîse sotihlu meu.

— Sê mergemu si noi coló.

Sosiramu in despartimentulu Prusiei. Obiectulu admiratu erá unu tunu colosalu, de care n'a mai vediutu lumea neci candu.

Ne duseramu mai incolo, si éراسi vediuramu ceva nou. Ómenii se urcau in verfulu palatiului prin ajutoriulu unei masînarîi. Ei adeca se asiediau pe o casulîa pusa intre patru stêlpuri si masînerîa impingea casulîa in susu.

Aruncaramu privirea nóstra in susu. Inaltîmea ni se pareá pré considerabila. Inse de-

acolo ni se imbiá unu prospeptu fôrte frumosu a supra Parisului. Ne suiramu. Peste câte-va minute eramu susu pe acoperisiulu palatiului. Acolo inaintea unui bufetu improvisatu siedeau multi barbati si femei, delectandu-se in panoram'a ce se intindea giuru in pregiuru. Abié sosiramu si indatu unu opticu ne imbiá cu perspectivele sale de marimi diverse. Ni aleseramu dóue cari erau mai mari, si ne uitaramu prin ele. Remaseramu inuimiti. Ori incatrâu aruncamu privirile nóstre, in tóte partile vedeamu totu case innalte, palatiuri pompóse, strade si bulevarde stralucite. Si aceste nu mai incetau. Finea orasiului nu se potea observá.

Dar deodata ventulu incepù sê sufle canu aspru, aerulu deveni pulverosu si ni rapí prospectulu incantatoriu. Ne coboriramu dara spre a continuá revist'a nóstra in galeriile urmátore.

Intraramu in galeria a cincea, intre productele industriale, adeca intre obiectele menite spre a poté intrebuintia cele ce ni-a datu natura, spre a esplotá báiile, padurile, apele, báiile de carbune de pétra etc. Despre tóte galeriile am sê vorbescu de alta-data mai pe largu, de aceea acuma amintindu numai contientulu lor, sê trecemu in galeria a patr'a. Ast'a e galeria vestminteloru. Câte porturi sunt pe lume, din tóte se gasescu aice câte-va esemplare. Turbanulu orientalu chiar ca cilindru apusanu. — bund'a rusésc'a intocmai ca fraculu francesu. Ne miraramu la vederea pompóseloru toalete femeiesci din Europ'a, dar nu mai putînu ne interesara si cele din Chin'a, Tunis si Japoni'a. Erá pré interesantu a face o ascemare intre aceste extremitâti.

Galeria a trei'a contine mobilele si a dóua artel frumóse. Numai asta din urma ni-ar da materialu pentru unu opu de mai multe tomuri. Cele mai frumóse tablouri si statue sunt tramise din Itali'a, dar Franci'a si Belgiu asîsdere esceléza. In fine mai este o galeria fôrte interesanta consacrata „istoriei lucrului,“ despre care asîsdere vomu vorbi cu alta ocaziune.

Aruncandu astfelu o privire fugitiva a supra espusetiunii, aflaramu, câ diumtatea espusetiunii e ocupata de catra Franci'a, dupa Franci'a inse pare-mi-se, câ Angli'a a tramisu mai multe obiecte. Englesii in tóta privintia voira a emulá cu francesii.

Intr' aceste trecura cinci ore si diumtate. Ne grabiramu si noi la prandiu, otarindu a visitá cu alta ocaziune parculu si gradin'a rezervata.

Iosifu Vulcanu.

DATINELE POPORULUI ROMANU.

Nunt'a tieranésca in pregiurulu Timisiórei.

XVI.

(Finea.)

In unele locuri aduc nainte frânele cailoru si diverulu infranandu pe miri, asia i-mana in cuina intru semnu câ ei doi asia se tienu catra olalta, ca doi cai infranati la ruda. In alte locuri aduc braciri, o léga pe mirésa, pe dupe cópse si mirele o povatuesce in-cuina.

In cuina se asiédia mirés'a pe unu scaunu cu faci'a catra usia si óspeti, aci i-aduc o pita si sare in mana, dupa aceea unulu séu doi pruncuti pe bratie, caror'a en le donédia maramatie. Si ceremoni'a intrarei miresei in cas'a mirelui s'a terminatu.

Urmédia apoi intrarea cumetrului mare cu tóta conduit'a sa cu salutarile cunoscute, fiindu diverulu cu mirés'a in usia.

Dupa cina vinu strigârile cinsteloru si aci. E de insemnatu, câ ospetii mirelui duc numai la cas'a mirelui, éra a miresei numai la cas'a acestei-a, cinstele. Cumetrulu mare inse si conduit'a lui numai la mire. Cinstele aceste stau din o pogace, pe care frigu cate unu puiu, si cocu pancove de aluatu. Cumetrulu mare inse face ce-va mai pomposu. A lui cinste stâ afara de pogacea cu puiu si pancove, inca din unu lemnuti cu patru crengi cioplite ca tiepusie, pe care se insîra de josu pana susu pancove, verfulu tiepusieloru se léga de olalta cu atia pe care suntu insirate nuci ori prune uscate, si pe tiepusie se punu totu atâte mere. Mai de a supra una cautatóre, si feliurite flori in pregiuru, care arcéa forte frumosu. Tóte femeile, acaror'a barbati, si mame séu sorori, acaror'a fii séu frati sunt chiamati la nunta aduc singure cinstele. Cumetr'a mare inse nu. Dupa cumetra se duc flamur'a, music'a si alti barbati si femei, si o aduc cu pompa la cas'a mirelui, portandu altii cinstele ei nainte. Acésta se intempla delocu dupa sosirea miresei la cas'a mirelui nainte de cina. Sosindu cumetr'a mare i-iesu cu totii in cale din departe, éra la usia saluta si ea pe mirésa dupa formul'a prescisa si platesce galbenulu. Cinstele celelalte sunt in camara depuse, a cumetrei mari si a tarisfatitiei, câci acést'a se tiene de conduit'a ei, se punu de locu nainte mirelui, si anume creng'a se implanta intr'o pane mare pusa pe mésa. Dupa aceea se asiédia toti la rendu, mirele in midilocu, de a drépt'a cumetrulu mare si soci'a acestuia, de a steng'a tarisfatulu cu soci'a sa, si pe rendu toti ceialalti ospeti cu socile sale; dupa cina se aduc cinstele toturora pe mésa. Atunci cumetrulu mare dá semnalu, si doi tineri sprinteni si glumeti pasiescu nainte cumetrului mare si incepu a strigá cinstele. Mai antâiu a cumetrului mare, in urmatoriulu chipu :

Unulu dintre cei doi ia creng'a in man'a drépta, pogacea si o iaga cu vinu in man'a stanga si dice :

— Buna demanétia cumetru mare si tarisfatu !

— Multiamu dtale.

— In ce voia sunteti ?

— In buna.

— Dar la noi si mai buna.

Apoi continua :

— Am audítu câ traesce Ddieu cu Dvóstra.

— Imprenna cu Dvóstra — respunde cumetru-
lu mare.

— Au fostu sê fia.

— Aceasta veselia.

— Si n'a potutu se fia.

— Aceasta veselia.

— Fara unulu.

— Fara altulu.

— Fara cumetrulu mare.

— Si cumetr'a mare. — Vivatu ! Aminu ! striga multímea.

Si asié cumetrulu mare se redica si dice asié catra cumetr'a mare ! „Mei muiere ! Noi avemu unu finu ! Elu ne chiama sê-lu cununâmu ! Tu sê te redici si sê te castigi dupa obiceiulu din babalucu — (mosiescu.) — Avemu noi de la Ddieu stogu de grâu, ciopore de hore, ciubere cu unsóre.“ — Si asié cumetr'a mare, catui de batrana (vivatu din tóte partile) — se redica, si se ostenesce si pregatesce o cinste frumoasa !

Cu unu stogu de auru, (pogacea)

Cu scortie de ceru, (pancovele)

Cu unu pitianu friptu (puiulu)

Cu o bute de vinu (iag'a)

Se traiésca cumetru-mare si cumetr'a mare !

Primiti bucurosi !

Mancati sanetosi !

Aminu ! vivatu din tóte partile striga, apoi asié se striga a straitariului si pe rendu a tuturoru ospetiloru, intretiesandu câte glume tóte, la care nuntasii ridu cu bucuria, éra intre pause canta si music'a câte o piesa. Secundantulu strigatoriului inse repetédia tóte cuvintele lui, asié pe cum elu le rostesce.

Aceste cinste apoi se impartu ; ce e mai frumosu si mai de frunte, predâ cumetrulu mare miresei, si mai cu séma donurile de panuri care se aduc, éra restulu se imparte intre nuntasi, si ca delicatete se consuma, detienendu-si cumetrulu mare dóue pogâci — pentru sine si tarisfatu — carele le pune in straitia, asemenea deosebi capeta diverulu, stegisiulu si lautarii separatu câte o pogace.

Urmédia mai tardiu *joculu miresei*.

Miresei nu-i e iertatu pana aci sê joce, éra candu striga cumetrulu mare :

— Diveré ! adu-ti sor'a iacóce, sê vedemu scie jocá, si nu cum-va e sciópa !

Atunci diverulu intrandu cu salutarea indatinata, sarutandu mirés'a pe toti, stâ in midiloculu casei, pune unu taieriu pe mésa, si dice :

— Me rogu de cumetru mare si tarisfatu ! Sór'a mea e scumpa la jocu, numai cu celu ce platesce bine galbeni, cu acel'a joca. — Si punendu elu antâiu patru cincii galbeni — (cruceri) — jóca cu mirés'a, care jocu e forte scurtu, si si musicantii seiu a cantá dupa datina pucinu, ca sê se póta perendá toti.

Celu-ce nu voesce sê joce, nu e silitu, inse a depune galbenulu totu insulu e detoriu, de la nasiu pana la celu mai de pre urma, si femeile si pruncii inca. Pentru cei-ce nu o potu jocá, d. e. cumetrulu mare etc. joca diverulu, câ lui nu-i iertatu a o lasá din mana.

Dupa joculu miresei mai saluta cumetrulu mare pe parintii mirelui cu urmatoriulu toastu :

— Pe acesti doi coconi cari astadi s'au inpreunatu, sê-i traesca Ddieu la multi ani ! — si intre vivate si stigári se departédia nasiulu cu conduit'a sa, petrecutu de mire si mirésa, de parintii mirelui, pana la cas'a sa, firesece între cantári si hore poporale.

Mane dî apoi urmédia invalirea miresei, care pe aici stâ din conciu, cu peru invaluitu, si se numesce cialma, apoi una sirma — cordea — lata, séu de ele tiesuta, séu si de auru cate cu 25 fl. v. a. cumperata, carea se trage peste cialma si se numesce pe aici *turbentu*. — Si acuma e nevêsta, si toti o titulédia: ténera.

Mai unu cuventu despre ospetiu séu nunta. Ospetârile inca nu sunt gata. — Amu vediutu ospetiulu logodnei, apoi celu alu cunuciei. Urmédia apoi de multe ori, de tiene nunt'a trei dîle, dëca dispunu, ca cînstele mirelui sê se strige in urmatórea dî; éra a trei'a dî e ospetarea diverului, stegisiului si a lautariloru deosebitu. Apoi urmédia ospetârile cuscriloru. A nume parintii mirelui invita la sine pe ai miresei, pana candu miresei e legata calea a cercetá pe parintii sei. Apoi intr' alta dî invita acestia pe cei-a. Si asié se termina ospetiulu.

G. Traila.

Castelulu Ort.

(Cu ilustratiune pe pagin'a 453.)

Acestu castelu colosalu, pe carele salzburgenii lu-numescu „Schloss-Ort,” este unu palatiu in form'a unei fortaretie. Locuitorii spunu, câ acestu palatiu asiediatu pe o peninsula, impreunatu prin o punte cu altu edificiu redicatu pe uscatu, se zidi in seclulu alu XIV. pe teritoriulu grafiloru de Ort. Castelulu avù mai multi stapani, pana ce in fine veni in posesiunea imperatului Rudolfu II; éra Ferdinandu II. lu-donà grafului Adamu de Herberstorf. La anulu 1625, candu erupse resbelulu tiereniloru, fu derimatu cu totulu, inse mai tardiu éra-si fu reparatu.

C E E N O U ?

* * (Societatea academica romana) a tienutu vineri in 27 septemvre n. in sal'a Ateneului o sedintia publica pentru inchiderea sesiunei sale din anulu acest'a. La 12 óre Mari'a Sa Domnitoriulu a binevoitu a onorá cu presinti'a Sa acést'a sedintia din urma, la care a asistatu dlu ministru de interne si presiedinte alu consiliului, dd. ministri de finantie, de resbelu si cel'a alu lucruriloru publice, precum si unu numerosu publicu. La intrare, Inaltímea Sa a fostu intêmpinatu de d. presiedinte si de domnii membri ai societátii literarie si de d. Prefectu alu Politiei capitalei. Mari'a Sa, intrandu in sala, a ocupatu fotoliulu ce-i erá rezervatu in capulu mesei, in giurulu careia se aflau dd. membri ai societátii, in midloculu aclamatiuniloru unanime a celoru aflati aci de facia. — Dupa aceea, d. Heliade Radulescu, presiedintele societátii, care siedea la drépt'a Inaltímei Sale Domnitoriului, dete citire sumariului lucrâriloru sevêrsîte in acést'a sesiune, de societate, dupa care d. Laurianu, raportorele ei, suindu-se la tribuna, luá cuvêntulu si-lu desvoltá mai pe largu. D. Maxim resuma apoi in scurtu baslee pe cari s'a stabilitu formarea gramaticiei, anunciându câ aceleia care va face o gramatica pe aceste base i se va da unu premiu de 300 galbeni. D. Heliade Radulescu, reluandu cuventulu, citi o propunere prin care Maria Sa Domnitoriulu erá numitu membru alu acelei societáti. — Acést'a propunere fu primita cu lungi si numeróse aclamatiuni, atátu din partea membriloru societátii, câtu si din a publicului asistinte. Mari'a Sa bine-voi, in urm'a acestora, a multiumi

societátii cu cuvinte bine simtíte, pentru acést'a noua dovéda de respectu si devotamentu catra tronu si augusta persóna a Mariei Sale. Pe la órele 2 si jum., Mari'a Sa retragêndu-se din sal'a sedintieloru, dd. membri au urmatu inainte lucrârilu d-loru si ridicandu sedintia la 3 óre, au declaratú sesiunea inchisa.

* * („Gazet'a“ scrie,) câ in sedintia dîn 12 sept. a societátii academice romane decurse unu actu interesantu si putemu dîce doiosu, se alesera adeca pe temeulu statuteloru definitive cei mai de frunte functionari ai societátii pe unu anu; si anume dn. Ioane Eliade Radulescu presiedinte, dn. Timoteiu Cipariu vicepresiedinte si dn. A. Tr. Laurianu secretariu generalu. Dupa acelu actu membrii se sarutara cu functionariu loru si multiamira din nou Tatalui cerescu pentrucu au ajunsu ca se vedea cu ochii loru implinita dorintia nutrita de atâti ani in pepturile loru pentru ins'a incheierea unei academii sciintifice romanesci.

* * (Diet'a Ungariei) s'a deschisu luni in 30 septemvre in sal'a cea mare a academiei unguresci, fiindu câ salonulu celu mare din cas'a tierii inca nu e gata, si precum audímu transformârile intreprinse acolo neci nu se voru poté finí, decátu numai cam pe la anulu nou. Sal'a academiei e fórte pompósa, inse nu pré acomodata pentru adunarea unui corpu legislativu. Mai mare necasu au bietii jurnalisti, acestia simtiescu mai tare neplacerile stârii provisorie. A nume li s'a lasatu unu locuitoru intre nesce stêlpuri, de unde neci a vedé, neci a audí nu potu. Altfelú in sedintiele de pan' acuma neci nu s'a intemplatú ceva lucru mare. Luni ministrulu de finantie a referatu dietei, câ i-a succesu a incheiá unu imprumutu de 40 milioane de fl. pentru drumurile de feru. In sedintia de marti s'a facutu votisare pentru o comisiune de 15 membri, care va avé sê revéda actele acestui imprumutu. Miercuri s'a cetitu resultatulu votisârii, intre cei alesi se afla si Gozsdu. Numerulu deputatiloru adunati abié se urcá la 170. Dintre deputatii romani din Ungaria si Banatu numai trei-patru insi se afla in Pesta; éra dintre deputatii romani din Ardealu a sositu numai Puscariu. Dr. Tincu si-a tramisu credentiunalele. Macelariu si-a depusu mandatulu, fara a-si motivá dimisiunarea. (Chiar acuma audímu, câ s'a si realesu. Red.)

* * (Ministeriulu ungurescu) a tramisu pe spelele guvernului patru teneri industriasi spre a face studiu la espusetiunea din Parisu. Dintre cei patru neci unulu nu e romanu.

* * (Jules Simon), unulu dintre cei de frunte membri ai partidei opositionale din parlamentulu Franciei, de câte-va dîle petrece in Bud'a-Pest'a. A visitatu si o sedintia dietala.

* * (Scire interesanta). Tóte foile scriu, câ Maj. Sa imperatés'a e in stare binecuventata. Pentru aceea dara nu va insotí pe imperatulu cu ocaziunea celtoríei sale catra Parisu.

* * (Concursuri.) Asociatiunea transilvana mai publica trei concursuri, unulu pentru dóue ajutóre de câte 25 fl. destinate pentru doi invetiacei de meseria, altulu pentru unu ajutoriu de 50 fl. asemnatu pentru unu sodalu de meseria, carele voiesce a se face maiestru, si alu treile pentru dóue premie de câte 25 fl. destinate pentru acei invetiatori comunali, carii pana la adunarea generale venitóre a Asociatiunii voru dovedí, câ au prasitu mai multi oltoi.

* * (O istoria tragica) se intemplá dîlele trecute la Vien'a. La o cetatiana din Maria-hilf se infatísia nu

de multu unu june blondinu. Dîse, cã dinsulu lucra in cancelari'a avocatiala a lui Mühlfeld, numele lui e dr. Berger, si cã veni intr'o cauza fôrte delicata. Anume spuse, cã barbatulu ei au facutu promisiuni de casatori'a unei copile, carea pentru acest'a a scapatu unu altu norocu alu seu, si de ôra ce aflã, cã barbatulu acel'a are muierc, acuma vre sê intenteze procesu in contra lui. Dr. Mühlfeld inse, avocatulu acelei copile cugeta, cã ar fi mai bine a complanã cestiunea acesta prin ôresi-cari sacrificie de bani. Biçt'a muierc spariata si-aduse a minte, cã barbatulu ei — carele a caletoritu de a casa — in dîlele trecute crã pré morosu, deci crediù junclui. „Acuma n'am bani la mine, respunse ea, dar vina manc!“ Sêr'a inse simtiendu-se fôrte nelinis-cita. se duse la avocatulu Mühlfeld. Acest'a se mirã fôrte de cele audite, si respunse muierii : „Dômn'a mea, atare siarlatanu a voitu numai sê te insiele; eu nu sciu nimica despre trêb'a acest'a si in cancelari'a mea nu lucra neci unu teneru cu numele Berger. Inse lu-vomu prinde, de cumva va fi cu potintia.“ In alta dî, candu Berger se infantasã cu o dama acoperita cu velu la fatia, politiaii esira din chilile laterale si pusera man'a pe ei. Junele s'a lasatu sê-lu duca fara ca sê se opuna; copil'a inse se rogã desperata de oficeru, ca s'o lase a casa spre a-si schimbã vestmintele. I s'a concesu. Serman'a copila nu e atãtu de pecatôsã, precum se presupunea. Dins'a e ficc'a unui morariu din Boemi'a si merse la Vien'a spre a se sustiené cu costutulu. Din nenorocire se amorisã intr'unu june, cu care sêr'a se ducea la preumblare. Acest'a — precum dîcea — voia s'o ia de muierc, inse n'avea bani, si de ôra ce pe cale buna nu fu in stare a-si castigã parale, decise a-si procurã ori si cum, macaru si prin insielatiune. Nenocit'a fêt'a primì planulu lui Berger si asié impreuna cu elu patî reu. Mergandu a casa, ea nu-si inschimbã vestmintele, ci trecandu in chil'i'a laterala, beù veninu. Sorôrei sale care acurse la dins'a, i dîse plangandu : „m'am inveninatu, pentru cã n'am fostu in stare a suportã rusînea acest'a“ Iute adusera medici, carii o scosera din periclu si acuma domn'a ei siede in spitatulu arestului.

* „(Adunarea autoriloru romani) conformu anuntieloru de mai nainte s'a ficsatu pentru $10/22$ optomvre viitoriu in Bucuresci. Unu altu anunciu va aretã si localulu de intrunire. Comitetul speredia, cã cei ce s'au petrunsu de important'i'a acestei adunãri, se voru grabi a o face cãtu mai numerosã, spre a-si ajunge mai bine scopulu.

Din strainetate.

= („Aventr National“ scrie) Intre dinasti'a austriaca si intre cea belgica, relativu la testamentulu lui Masimilianu, se pôte escã prea lesne atare procesu; fiindca intr'unu testamentu alu lui se afla de crede imperatês'a Siarlota, era in altulu archi-ducele Carolu Franciscu, tatalu imperatului. — Se scrie si ace'a, cã Hooricks agintele belgicu, fostu ordinatu langa Masimilianu, se afla in Franci'a, elu este incredintiatu din partea imperatului, ca se strapuna regelui belgicu nescari documinte ineresante.

= (In Londra) se presentã acuma mai de aprôpe in antea tribunalului unu june, carele — din zelotipia — si-strapunse mirês'a cu unu cuițtu. Mirês'a in scurtu se vindecã si apoi disparù. Acusatulu erã de parerea,

cã ea intru adeveru e necredintôsã. Inse inainte de ce si-ar fi auditu sentiint'i'a, capetã din Berlinu o epistola, in carea ceti : „Am parasitu Angli'a, ca se nu fu silita a pasî de marturia in contra ta. Cugetu, cã dôra asié in defectulu martoriloru te voru absolvã. De cumva acest'a se va intemplã, atunci rentorecu in Londra, unde tu mi vei erã, si eu ti-recomendu tie tôta vieti'a mea.“ Sperarea miresei credintôsã fu insadaru. Setosulu de sange este judecatu pe 20 da ani.

= (Esecutiune de grelusi.) In Hamburg avù locu urmatori'a intemplare comica: Unu domnu remase, de mai multu tempu, deforiu croitoriului sêu si solvirea o totu amanã de pe o dî pe alt'a. Croitoriulu in fine urindu-se cu acceptarea, recurse la o esecutiune siôda. Trei septemani a totu strinsu la grelusi, si candu aveã cam o mie, i-puse intr'o scatula, i-pachetara biuc si-i tramise pe calea postala la debitorere sêu. Candu deschise respectivulu domnu scatul'a, grelusii incepura a sarì cu sutele prin chilìa. Erã cu nepotintia a-i pustii, se imprasciara peste totu loculu si tôta nôptea ciripeau. Domnulu acù desperase. Dar intr'o demanetia se mangaiã, pentrucã ceti intr'o foia, cumca unu omu de origine straina, care avé se siéda numai câte-va dîle in orasiu, se recomenda, cã este in stare a pustii intr'o dî ori cãtu de multi grelusi. Domnulu intristatu numai decãtu grabi unde lu indreptã foi'a. Ajungandu acolo, spre cea mai mare mirare, aflã pe croitoriulu sêu si pe unu teneru cu totulu necunoscutu. — Croitoriulu dîse, cã acelu maestru de grelusi este o rudenia de a lui, carele inse dechiarã, cã pana ce nu va platì detori'a, nu va pustii neci unu grelusi. N'avù ce face, a platitu. Inse maestru de grelusi nu se mai presentã, era croitoriulu i-spuse, cã acest'a n'a fostu alt'a, decãtu o „apucatura“ ca se-si póta capetã banii. — Grelusii si asta-di totu ciripescu in semnu de — procentu.

= (Arestarea lui Garibaldi) se facù cu o crutiare cãtu se pôte de mare. Elu a fostu petrecutu, decatra generalulu, care l'a prinsu, unu colonelu de gendarmeria, si de catra o compania de carabinieri, in unu trenu de vaporu separatu. Prin Florenti'a au trecut diu'a mare. Garibaldi erã destulu de vioiu. Se pôte cã a cugetatu, cã ce se intardie nu remane. Mai insemnãmu, cã Garibaldi a scrisu din arestu o epistola la „Reforma“, in carea provoca pe amicii sei, ca din caus'a arestarii lui, se nu încete a agitã in contra statului papale, pentru cã ace'a nu face nemicu, decã 50 sêu 100 de Garibaldi voru fi priusi, fiindu cã intrég'a natiune italiana doresce eliberarea Romei.

= (Se dîce cã Juarez) a primitu cu amicietia pre sub-admiralulu Tegethoff, care a caletoritu la Mesicu pentru a cere de la elu cadavrulu lui Masimilianu. — Unele foi scriu, cã i-a si datu cadavrulu cerutu, era altele dîcu, cã numai este aplecatu a o face acest'a.

= (In Pecking) s'a inflintiatu o scôla, in care se propunu limbele europene. — Acest'a se intempla in Asi'a. — La noi la romani, neci asifeliu de scôle nusu de ajunsu, in cari sê se propuna limb'a nôstra natiunala.

= (Statiune memorabila de padia.) Unu comandante nou in septemanele trecute primì sub dispuse-tiunea sa o fortaretia prusêsca. Dupa ce a cercetatut tôte locurile, a observatu, cã si langa unu gardu de scanduri este padîtoriu. Comandantele intrebã de unu oficeru, cã „pentru ce scopu este statiunea ace'a de padia?“ „Nu scimu, — respunse oficerulu — inse loculu

acest'a este totu sub padia, de candu numai ni aducemu a minte." Comandatelele voidu a se convinge despre originea acestei traditiuni, a cercatu tôte protocólele cele vechi. Si ce au aflu in ele? Ace'a, cá gardulu a fostu facutu in ante de ast'a cu 35 de ani, si pre semne atunci, ca se nu se atinga cine-va de vapséla, au ordinatu unu padîtoriu in locul acél'a. Éra de atunci — din gesiela — este totu sub padia. — Deci numarandu pe tôte 24 de óre siese soldati, vapselele acelui gardu fura padîte de catra 76,700 de ómeni. Sustienera acelor'a — numerandu la dí trei grosítie de argintu pe persóna — costase statulu in 3837 de taleri. Intru adeveru scumpe vapsele! Altcum mai sunt astfelu de statiuni traditiunale si in alte staturi, pe cari le costedia inca si mai multu, de si n'au neci o lipsa de ele.

= (*Berezowszky*) tenerulu polonu, carele descarcá volverulu asupra tiarului rusescu, se afla in arestulu din Toulon. Pórtá lantiu, siapca verde si vestminte rosie. Candu-lu îmbracara si-lu puse in fere, se portá cátu se póte de liniscitu. Elu celu pucinu nu e legatu de altii, precum sunt cei-alalti. Preste o luua va fi straportatu in Caledoni'a-Nóua.

= (*Lopez*) vendiatoriulu lui Masimilianu traiesce; prin urmare tôte scirile referitóre la mórtea lui, suntu scóse din ventu si netemeinice. Acum nu demultu comunicá in diurnalulu parisianu „Patrie“ o epistola, in carea protestédia, cumca elu ar fi tradatoriu, si se numesce pe sine viptim'a unei calumnie reutatióse.

= (*O anglosa*) batjocoresce de totu mod'a femeieésca de acum. Déca — díce ea — acum privescu barbatiu asupra unei fete, cu perulu pe capu in form'a unei siele, fára crinolina, cu vestmintele strimte si scurte, cu velulu pana la nasu etc. — este de ajunsu, ca se fuga de ea.

Pentru económe.

Emplastru pentru ori ce rana.

Le pétra acra, rasîna, calaparu, limb'a boului, cód'a siorecelului, céra, séu de mielu, oleiu de lemnu, si untura din falca de porcu, tôte de o mesura proportiunata, maruntédia-le si punendu-le intr'o herbeica pe focu lasa a se topi la olalta, strecurandu-le prin carpa, emplastru se intéga si e gata. Spelandu ran'a totdeauna mai nainte cu apa caldúta, unge emplastru pe petecu de pandia si léga peste rana demanétia si sér'a, si déca va remané numai osulu, ran'a inca se vindeca

Apa de ochi

Unu $\frac{1}{4}$ de itie apa de rosa, 18 cuisóre, vitriolu albu catu se ie de 3 ori pe verfulu cutítului, unu albusiu de ou friptu se maruntédia si se mesteca in o sticla amasurata lasandu a se contopi la olalta in 48 de óre. Dupa 48 de óre se strecura fluiditatea in alta sticla, apoi in tóta sér'a udandu unu petecu de pandia cu acésta fluiditate se spela ochii. Acésta apa ajuta la inflamatiunea pleópeloru mai cu séma.

Cornelia Vulcanu.

Gácitura de siacu.

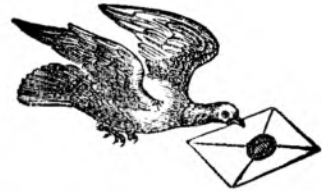
De Laurentiu Popu.

â-	i	t-	u	u	r-	„S-	a-
u	n-	b-	c-	o-	r-	c-	u-
i-	r-	s-	f-	â	o-	t-	e
u-	c-	C-	v-	g-	t-	t-	m-
b-	i	i,	a-	e	u	j-	i-
u	d'	n-	e,	i-	n-	p-	f-
g-	a-	e-	a-	a-	i-	i	u-
i	m-	e!“	t-	m-	r-	r-	a

Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gáciturei numerice din nrulu 33 : „Multi ani sê inferésca Famili'a!“ Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnióarele : Anastasia Popescu, Amalia Crisianu, Neti Seucanu, Emilia Cadariu, Gizela Pelle n. Catoca, Nina Popu, Maria Ardoleanu, Cornelia Vulcanu si do la domni Nicclau Avramu, Stefanu B. Popoviciu, Petru Pantea.

POST'A REDACTIUNEI.

Versurile. „Catra A.“ — „La aniversarea unei dí ferice“ din un'a sên din alta cauza nu se potu publicá.

Ros'a va aparé, precum si horolo si doinele tramise, inse novel'a anevoie, o slabu tradusa. Studiéza mai seriosu limb'a romana! Celelalte inca nu le-amu potutu ceti.

Marat si Charlotte Corday. E o istoria emosenta acuma si cetitoriloru acestei foi. Apoi limba mai stricata n'amu cetitu nicairi. Ast'a nu se póte corege. Ar treliu s'o lucramu de nou si pentru asemenea ocupatiuni nu dispunem de tempu.

Cu nrulu acesta incheiandu-se triluniulu jul-sept. ne rogámu de cátu mai grabnica renouiro a prenumeratiuniloru. Totodata anuntiamu, cá amu facutu dispoziitiuni spre a poté capeté cátu mai curendu esemplare din tabloulu „Rentornarea lui Davila“ — si asió sperámu, cá acésta icóna pompósa se va poté tramite inca in lun'a venitóre la toti aceia, carii nu au capetat'o. Cei ce acuma se voru aboná pe semestrulu jul.—dec. cu t il. voru capeté dara amédué tablourile, alaturandu pentru fia-care câte 60 cr.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU.

S'a tiparitu in Pest'a 1867. prin Alexandru Kocsi (in tipografi'a lui Erkövi, Galgóczi si Kocsi.) Piatia de pesci Nr. 9.